

BUSKERUD
FYLKESKOMMUNE

buskerud.fylkesbibl.no

NYE ——— UNGDOMS- BØKER

.....
fra Ungdomsbokgildet 2019
.....

BUSKERUD
FYLKESBIBLIOTEK

INNHOOLD

Tendenser	3	Larmo, Ida	14	Solberg, Audhild	24
<hr/>		Bow & Arrow		Den svartkleddede jenta	
Diverse forfattere	4	Presentert av Astrid Bonilla		Presentert av Andreas Kjøde	
<hr/>		Løken, Alexander	15	<hr/>	
Exit. Noveller		Victoria Vargmo og jerntrollet		Stevenson, Noelle	25
Presentert av Stig Elvis Furset		Presentert av Beate Ranheim		NIMONA	
<hr/>		Mafi, Tahereh	16	Presentert av Stig Elvis Furset	
Barmen, Ane	5	Et hav av kjærlighet		<hr/>	
Draumar betyr ingenting		Presentert av Beate Ranheim		Summer, Courtney	26
Presentert av Stig Elvis Furset		<hr/>		Sadie	
<hr/>		Mathiassen, Sanne	17	Presentert av Maria B. Meldalen	
Betanzo, Elen	6	Ord som slutter på skap		<hr/>	
Nordsjøen		Presentert av Beate Ranheim		Svingen, Arne	27
Presentert av Astrid Bonilla		<hr/>		Alt jeg skylder deg er juling	
<hr/>		McManus, Karen M.	18	Presentert av Andreas Kjøde	
Chavez Perez, Inti	7	To kan holde på en hemmelighet		<hr/>	
Respekt		- hvis en er død		Syed, Matthew	28
Presentert av Andreas Kjøde		Presentert av Beate Ranheim		Du er super	
<hr/>		<hr/>		Presentert av Astrid Bonilla	
Dawson, June	8	Naqvi, Aon Raza	19	<hr/>	
Fri		Third Culture Kids		Tan, Shaun	29
Presentert av Andreas Kjøde		Presentert av Maria B. Meldalen		Fortellinger fra indre by	
<hr/>		<hr/>		Presentert av Astrid Bonilla	
Elfgren, Sara Bergmark	9	Nordin, Sofia	20	<hr/>	
Norra Latin		Alt skal brenne		Tjentland, Øystein Samson	30
Presentert av Stig Elvis Furset		Presentert av Andreas Kjøde		Utegyrn i minusgrader	
<hr/>		<hr/>		Presentert av Andreas Kjøde	
Elfgren, Sara Bergmark	10	Ombustvedt I Skaug	21	<hr/>	
Vei		Når er jeg gammel nok til å skyte		Torkildsen, Terje	31
Presentert av Maria B. Meldalen		faren min? Følg med nå		Isla Bonita	
<hr/>		Presentert av Maria B. Meldalen		Presentert av Astrid Bonilla	
Enger, Thomas	11	<hr/>		<hr/>	
Enkebyen		Røssland, Ingelin	22	Unstad, Elin Victoria	32
Presentert av Astrid Bonilla		OMG		Brådypt	
<hr/>		Presentert av Stig Elvis Furset		Presentert av Beate Ranheim	
Hahn, Jenny	12	<hr/>		<hr/>	
Hvis du bare var min		Solberg, Audhild	23	Uri, Helene	33
Presentert av Maria B. Meldalen		Harpa		Stilheden etterpå	
<hr/>		Presentert av Maria B. Meldalen		Presentert av Beate Ranheim	
Ingvaldsen, Bjørn	13	<hr/>		<hr/>	
Nattskift i Nekropolis					
Presentert av Stig Elvis Furset					

TENDENSER

TRØBLETE GUTAR OG HÅPLAUSE MENN

Då leiar forfattarutdanninga ved NBI, Steffen Sørum, tidlegare i haust peikte på at det var ei overvekt av både kvinnelege forfattarar og jenter som hovudpersonar i samband med nominasjonen til ARKs barnebokpris, så vart det debatt. Spørsmålet om forfattaren sitt kjønn er sikkert av mindre interesse. Men korleis gutar og jenter blir framstilt, som litterære karakterar, er interessant. Og fordelinga på hovudpersonar.

Vi kan ta oppteljinga først. Av våre 30 bøker, så er fordelinga om lag slik: Jenter har hovudrolla i 17 av bøkene. Gutane har hovudrolla i sju. I dei siste seks er det jamt fordelt, eller kjønnnet er uvesentleg. Så jentene vinner. Tendensen starta rundt 2015-16, og har såleis vist styrke.

Men korleis er det så gutane blir framstilt? I to av dei sju bøkene er dei "normale" gutar, som er lette å kjenne seg igjen i. I resten av utvalget vårt har dei stort sett desse eigenskapane, enten dei har hovud- eller biroller: manglande impuls kontroll, sosiale analfabetar, hjelpeslause, djupt deprimerte, kontrollerande og sjalu, opp-tekte av statussymbol, hevngrjerrige, rusa, utru, morderiske mobbarar ... og så voldtar dei. Både fysisk og digitalt.

Vi kan sjå på mennene også. Som då som regel har roller som fedre. Mangfaldet av negative

eigenskapar er ikkje like stort, så der er det eitt fellestrekk: Dei er enten heilt fråverande i både jentene og gutane sitt liv, og i den grad dei er til stades, så er dei fullstendig håplause. Vi møter ein farsgenerasjon som er konfliktskytullebukkar, med null sjølvinnstikk.

Så viss vi hadde lagt årets bøker i eit skrin, spolt tida fram 2000 år, og skrinet hadde blitt oppdaga av arkeologar og historikarar, så ville dei konkludert med at i 2019 var det kun trøblete gutar og håplause menn på kloden.

Nokon vil innvende at det viser at ingenting i litteraturen har forandra seg sidan Snorre, islendingsagaen og vikingtida. Det er det sjølvsagt noko i. Du må jo ha ein konflikt eller eit problem. Det blir ikkje litteratur i Edens hage utan at du har med slangen. Men, kan ein be om at gutar flest kan kjenne seg igjen i karakterane også?

No er det ikkje meininga at du skal grave deg ned. For er det noko som er gledeleg og hurra og hei og hopp, så er det at sjangermangfaldet, det trur eg er større enn nokon gong. Er ein på jakt etter mangfald i leseopplevingar, så er det masse å velgje i.

God lesnad!
Stig Elvis Furset

BØKENE ER PRESENTERT AV:

Astrid Bonilla/Midt-Buskerud bibliotek
Stig Elvis Furset/Buskerud fylkesbibliotek
Andreas Kjøde/Røyken bibliotek
Maria Balog Meldalen/Nedre Eiker bibliotek
Beate Ranheim/Buskerud fylkesbibliotek

Redaksjon:

Anne Grethe Lauritzen, Anette Vatnebryn

Ungdomsbøkgildet
er støttet av
Norsk Kulturråd

NORSK
KULTURFOND
Kulturrådet

Diverse forfattere

Exit. Noveller

Gyldendal 2019
Presentert av Stig Elvis Furset

Fleire av bøkene i år handlar om å komme seg ut og vekk. På baksideteksten til antologien *Exit* er perspektivet snudd. Der står: “Sju noveller om unge mennesker som er på vei mot noe nytt og ukjent”.

Det er ei meir positiv tilnærming. Det er noko anna å vere på veg til noko enn frå noko. Den som lesar boka vil oppleve at begge deler er representert i historiene. Alle er skrivne av etablerte forfattarar.

Arne Svingen opnar ballet. I *17 grunner* møter vi ein ung gut, som etter å ha slått opp med kjærasten stjeler faren hennar sin bil. Han plukkar opp ei haikande dame, som er på rømmen frå kjærasten som mishandlar henne. Her blir det store dosar med drama og spenning, og kor det til sist er eit spørsmål om kven som eigentleg reddar kven.

Anja Dahle Øverbye sin vesle teikneserie *Space* er ei enkel og knapp forteljing om det siste mennesket på jorda og hunden hennar. Dei reiser av garde med eit romskip for å finne ei ny verd. Det skin gjennom at jorda er den som kjem til å overleve.

Mariangela Di Fiore sin *Let it loose* er ein meir lettbeint tekst. Om ei jente som er på backpack-tur, og har forvilla seg ut på kameltur i ørkenen med venninna og ein sjarmerande australiar. Utan å gå på do først. Det skulle ho ikkje gjort. Turen blir

lang.

Vidare, så skriver Linn T. Sunne om gryande forelsking mellom to jenter i *Bare idioter drar til Syden*. Same tematikken streifar Erik Eikehaug bortom i *Sønner av Hurlumhei*, men då med to gitar. Forelsking handlar også Neha Naveens *Gripepunktet* om. Ei jente har eit solid crush på køyrelæraren. Er det gjensidig? Svaret på det varierer, alt etter korleis ho tolkar signala han sender. Ein sjarmerande tekst, kor det å meistre bakkestart får nye lag av betydning.

Men høgdepunktet i antologien er novella *Kamikaze* av Geir Tangen. Tangen har kontroll på giret som skaper fart og spenning. Sander lir av flyskrekk, og onkelen hans, Thomas, ein Reodor Felgen-type som har bygt sitt eige fly, tar nevøen med opp i lufta for å kurere fobien. Eg røper for mykje om eg antydar metoden onkelen tyr til. Det eg kan røpe, er at det blir både drama og tårer.

Er då alt bra? Nei, omslaget vinn ikkje nokon pris for gripefaktor.

Draumar betyr ingenting

Samlaget 2019
Presentert av Stig Elvis Furset

Eg er oppvaksen på Husnes. For dei som ikkje er så stø i Vestlands-geografien: Husnes ligg i Sunnhordland. I ytre delen av Hardangerfjorden. Det er ein typisk industristad, med aluminiumsverk.

Dei seine tenåra mine var rett og slett dritkule. Vi var ein samansveisa gjeng. Vi skulka skulen midt i tentamenstida, og tok toget til Gøteborg for å sjå Bruce Springsteen & The E-Street Band. Vi hang i det som, samanlikna med folketalet, må ha vore ein av verdas beste platebutikker. Vi hadde det moro 85% av tida. 17 år. Kor fin alder var ikkje det?

Men trass i dette fine livet, på ein plass som eg alltid har vore stolt av å komme frå, så kunne eg ikkje vente med å komme meg ut. Resten av tida vart stort sett brukt på å lengte. Til Bergen! Eller til Oslo. Tenk å kunne køyre av garde utan at du måtte om bord på ei einaste ferje! Kor langt kunne du ikkje komme då?

Eg ville vekk! Ikkje frå kompisane mine, men frå mamma og pappa. For ikkje å snakke om alle dei vaksne som arbeidde på fabrikk! For eit A4-liv dei sat fast i.

Louise i *Draumar betyr ingenting* av Ane Barmen har ikkje venta med å dra frå heimstaden, men det er ikkje berre utferdstrang som gjer at ho har dratt til Ålesund, for å avslutte vidaregåande der. Ein kan bruke eit såpass sterkt ord som at ho flykta

frå heimbygda. Vanskar med å forsone seg med at bestekompisen brått døydde gjer det. Kva som eigentleg skjedde er eitt av spenningsmomenta i boka.

Så, på forsommaren, dør bestemora. Louise reiser tilbake til gravferda, og det blir eit møte med alt som gjorde at ho drog. Louise vil eigentleg ikkje ha kontakt med nokon, men ho er samtidig ei som har hatt kontakt med mange. Ho var midtpunkt. Barmen skaper også spenning rundt forholdet til både familie, venner og ikkje minst pasientane på sjukeheimen der Louise får sommarjobb. Dei misantropiske karakteristikkane sit laust. Hjelpepleiarstudentane får denne salva: "Er det dette dei vil gjere med livet sitt? Seriøst? Hadde eg fått vite at dette var framtida mi, hadde eg tatt livet av meg".

Barmen er debutant. Det merkar ein ikkje. For trass i sorga og tapet, så er Louise ein fest å vere saman med. Til tider var eg igjen som 17-åringen heime på Husnes.

Elen Betanzo

Nordsjøen

Gyldendal 2019
Presentert av Astrid Bonilla

Elen Betanzos roman *Nordsjøen*, starter med at politiet ransaker leiligheten der 16 år gamle Mathias bor sammen med foreldrene sine.

Faren hans er en av Stavangers rikeste menn, en hotshot forretningsmann som streber etter å være først, best og raskest. Kanskje kommer det ikke som noen overraskelse at det er økonomisk kriminalitet politiet mistenker ham for.

Mathias forteller at han gikk i 4. klasse da faren ble rik. Livet endret seg dramatisk på det tidspunktet; med dyre feriereiser, besøk på fine restauranter midt i uka og storviltjakt i Sør-Amerika. På 12-årsdagen fikk Mathias prøve champagne for første gang, sånn at han skulle få oppleve smaken av «luksus».

Dette jetsett-livet høres kanskje ikke så dumt ut for en tenåring, men det er en del ting som ligger og ulmer like under overflaten. Som for eksempel når faren drar med seg Mathias til strandå for å surfe en sur og kald ettermiddag i oktober. Like før de er fremme, kjører faren på en katt. Katten er hardt skadd, men fortsatt i live. Faren insisterer på at Mathias skal drepe den med en spade. Hvordan skal sønnen ha noe sjanse i livet, hvis han ikke klarer dette? Han må skjerpe seg; ikke være så feig! Mathias tar imot spaden. Han vil jo

ikke at faren skal synes han er ei pyse.

Å lese *Nordsjøen* var som å sette seg på en emosjonell berg-og-dalbane. Det var så mye uro og uhygge i fortellingen, samtidig som jeg var sikker på at ting kom til å ordne seg. Jeg var innstilt på at Mathias skulle være en sympatisk hovedperson. Jeg så ham som en gutt som strever med å finne sin egen identitet i skyggen av en sterkt dominerende far. På én måte higer han etter farens aksept, samtidig som han skammer seg over ham. Men jo lenger jeg kom inn i historien, jo mer begynte jeg å tvile. Kunne jeg egentlig stole på Mathias? Kan måten han etter hvert handler på kun forklares med en skakkjørt barndom og en uberegnelig far? Eller kan det være, når alt kommer til stykket, at Mathias er mer lik faren sin enn det han skulle ønske?

Nordsjøen er ei bok jeg tenkte på lenge etter at jeg hadde lest siste side. Jeg ble liksom ikke helt ferdig med den. Så jeg leste den én gang til. Det er jeg glad for at jeg gjorde, for da la jeg merke til de små tingene jeg hadde oversett den første gangen.

Respekt

Oversatt av Jan Chr. Næss
Gyldendal 2019
Presentert av Andreas Kjøde

Respekt er ei fantastisk bok, som jeg måtte lese litt og litt. For jeg ble veldig pinlig berørt underveis.

Det er faktisk først etter å ha lest denne boka at jeg virkelig har forstått at jeg ikke lenger er en ungdom, eller noe i nærheten. Jeg har blitt en 30 år gammel gubbe. For jeg er tydeligvis ikke en del av målgruppen. Ikke misforstå meg, dette er en utrolig viktig bok, og den fortjener alle godord som den har fått.

Forfatteren er født i 1984, er en svensk seksualopplyser, journalist, forfatter og androlog. Er du usikker på hva en androlog er? Det var i hvert fall jeg. En androlog er det motsatte av en gynekolog. Altså en lege som er spesialisert. Du forstår hva jeg mener. Det artige er at han ikke er lege, men fikk bli med på studiet nettopp fordi han har skrevet denne boka.

I 2014 skrev han også en bok som heter *Letta Sexboken* som er lettlest, illustrert, og ment for begge kjønn. Tanken er at den skal kunne leses av alle ungdommer, uavhengig av hvor lesekyndige de er.

Tilbake til *Respekt*. Hva står det egentlig i boka? Vel, den tar for seg alt fra menn og kvinners biologi og seksualitet, kjærlighet, forelskelse, tips til gutter om hvordan man

flørter mm. Den tar også for seg respekt, respekt for seg selv, respekt for andre. Hvordan gutter kan oppføre seg i flokk, og hvordan unngå de negative sidene ved det. Perez forklarer også hingst- og horemyten og tar livet av den. Han setter også fokus på skeiv kjærlighet. Han tar ungdomsguttene gjennom seksualakten, både med jenter og gutter. Han tar for seg prevensjon, kjønnsykdommer, graviditet, abort og mye mer. Boka har også et veldig godt register bakerst for leseren som lurer på et spesielt emne.

Junno Dawson

Fri

Oversatt av Hege Mehren og Emma Bakkevik
Vigmostad & Bjørke 2019
Presentert av Andreas Kjøde

Lexi Volkow har alt. Hun kommer fra en styrtrik familie, har blitt en slags influenser og alle vil ha en bit av henne.

Faren hennes er eieren av en hotellkjede og er alltid på businessreiser. Med seg har han sin nye kone, en kone som like gjerne kunne ha vært Lexi sin storesøster. Moren hennes lever fett på pengene hun fikk etter skilsmissen, og er for opptatt, enten med elskeren sin, eller med egne problemer til å bry seg om barna sine. Lexi har bare broren, og de bor i hver sin hotellsuite og får alle fysiske behov oppfylt.

Det eneste Lexi mangler er en fungerende familie. Når hun ikke har det, erstatter hun det med en alt for gammel kjæreste, Kurt. Han har alvorlige rusproblemer, og drar henne ned i dragsuget. Hun tror at dette er et vakkert kjærlighetsforhold der rus er sentralt, men det er jo ikke et problem. Det er jo helt naturlig at ungdommer skal feste og kose seg. For leseren er sannheten åpenbar. Kjæresten bruker Lexi slik at hun kan betale hans narkogjeld, og han bryr seg ikke om noen andre enn seg selv.

Boka starter med at Lexi blir kjørt til et rehabiliteringssenter for rikinger etter en heroinoverdose. Rehaben er på en vakker øy ved den britiske kysten. Det er luksuriø-

se rom, et idrettsanlegg med svømmebasseng, en egen stall, vakker natur, men det er ingen rusmidler der. Mye av handlingen foregår i terapirommet, både enkelttimer og gruppeterapi. Vi blir godt kjent med Lexi, og vi får tilbakeblikk på hennes liv i London, og hvor mørkt det faktisk har vært bak alt det glamorøse.

Forfatteren er ekstremt dyktig på å beskrive mellommenneskelige relasjoner. Og de er det mange av i boka. Det er pleiere, som Lexi hater i begynnelsen. Pasienter som hun sakte men sikkert blir venner med. Det er også en gutt på rehaben som vekker hennes interesse, og det utvikler seg en romanse dem imellom. Den viser seg å bli fryktelig komplisert, men ikke nødvendigvis umulig.

Sara Bergmark Elfgren

Norra Latin

Oversatt av Fartein Døvle Jonassen
Kagge 2019
Presentert av Stig Elvis Furset

Viss ein besøker berømte bygningar får ein høyre at historia sitjer i veggane. Historier sitjer defintivt i veggane til bygningen som spelar førstefiolin i Sara Bergmark Elfgrens *Norra Latin*.

Den har gitt romanen navn, og i boka er den Stockholms kanskje mest prestisjefylte vidaregåande skule. For det er her adelen i Sverige sitt laug av skodespelarar, regissørar og filmstjerner har gått. Det er her dei har fått piska inn at kunsten krever. I veggane til Norra Latin sit det historier om sveitte og tårer. Og ei historie om eit blodig offer.

For ungdom som drøymmer om ei framtid i film og teater, er *Norra Latin* første steg på vegen fram mot scena eller kameraet. Det er første steg fram mot det å til sist kunne stå på ein plass kor du er i rampelyset. Kor du er objektet for publikum si beundring. Og misunning. Denne første skuledagen tar to jenter sine første steg forbi *Norra Latin* sitt staselege inngangparti. For den eine, Clea, handlar skuleklassen om oppfylte forventningar. Clea kjem ifrå ein kunstnarfamilie. Mora er skodespelar og faren forfattar. Ho er vaksen opp på ein raud løpar. For den andre, Tammar, stiller det seg annleis. Ho kjem frå ein bygdeby nord i landet, og føler seg dum i møtet med resten av klassen, kor alle ser ut til å kjenne kvarandre.

Men begge kjem til å erfare at å stå på scena, og skape liv i fiktive skikkelsar, det er som magi. Og for å nå fram til, og inn i magien, så må du miste deg sjølv. Slik historia i veggane på *Norra Latin* kan fortelje alt om.

Norra Latin er ei perfekt bok for dei som likar at historia har skulen eller campusen som bakgrunnsramme. Og gjerne då spedd i ein god porsjon uhygge i miksen. Boka er som ei blanding av *Den hemmelige historien* av Donna Tartt og *Hvem er du, Alaska?* av John Green. I tillegg handlar det også om status og klassetilhøve i kunst- og kulturbransjen. Eit par av lærarane på skulen tok seg sjølve svært høgtidelig som gav vel så mykje frysningar på ryggen som dei overnaturlige grøssa hos meg. Så boka passar for lesarar som vil ha det mørkt og magisk, men ikkje altfor skremmande.

Sara Bergmark Elfgren

Vei

Oversatt av Mari Moen Holsve
Egmont 2019
Presentert av Maria Balog Meldalen

Se for deg at du står midt på en arena som er dekket av menneskeblod. Du har trent til dette øyeblikket hele livet, og det er en ære å få kjempe for din gud, din jotun, din klans beskytter.

Men motstanderens guder, de listige æsene, har sørget for å gi deg formidabel motstand, og kanskje står mer enn din guds ære på spill i denne blodige leken.

Vei er en fantasy-tegneserie i to bind av Sara Bergmark Elfgren og Karl Johnson, med beina stødig plantet i norrøn mytologi. Hovedpersonen heter Vei. Hun er et menneske som bor i Jotunheim, og hun er sin klans utvalgte til å kjempe i meistarleikir, rituelle kamper mellom æser og jotners krigere. Men det viser seg å være mer ved meistarleikir enn det som møter øyet.

Denne tegneserien har en verdensoppbygning som er enestående. Vi møter en veldig gjenkjennelig norrøn mytologi, understreket av massevis av detaljer, som en androgyn Loke som kan skape seg om til hva det skal være, og at talen til Odins ravner er gjengitt i runer. Likevel har denne tegneserien mange nye vrier på det velkjente som gjør det friskt og annerledes. Selv om verdensoppbygningen er fantastisk, så er hovedpersonen enda bedre. Vei bærer denne tegneserien på sine skuldre, akkurat som hun bærer skjebnen til de ni verdener. Hun er en kvinne som har en

seksualitet uten å bli seksualisert, og som får være barsk og rå og gjennomsyret av raseri, og sårbar og empatisk og tvilende. Den spennende historien gjør at jeg nesten ikke kan lese fort nok, men de fantastiske vakre og detaljrike tegningene gjør at jeg holder igjen. Noen ganger måtte jeg bla meg tilbake for å nyte og studere tegningene også.

Denne tegneserien passer for ungdom og voksne som liker fantasy. Det er en spennende historie som også har dybde.

Enkebyen

Capitana 2019
Presentert av Astrid Bonilla

I lasterommet på den brune lastebilen, er det mørkt. Stella Stærk på 16 og noen andre fra landsbyen, sitter på kasser merket med bokstaver og lange tallkombinasjoner. Sannsynligvis er de lastet med våpen.

Stella tenker tilbake på demningen som brast og oversvømte hele landsbyen hennes. Hun tenker på den syke bestemora si som hun ikke klarte å redde fra vannmassene. Hun tenker på flukten til fots gjennom skogen. Hun tenker på overfallet og på mora hun forhåpentligvis snart skal bli gjenforent med. Det rister kraftig i lastebilen før det hviner i bremsene og motorduren stilner. Bakdørene går opp, og det Stella ser er en høy bymur, mengder av soldater og en enorm flyktningeleir. For bare noen timer siden, hadde Stella trodd at alt ville ordne seg bare de kom seg fram til Enkebyen. Nå er hun ikke like sikker lenger.

I Thomas Engers framtid dystopi, *De bortførte*, truer klimakrisen alt liv på jorda ettersom stadig flere landområder blir ubeboelige. Kampene og krigene om naturressurser som vann og mat preger hverdagen, og sender store folkemengder på flukt. Jorda er overbefolket og det totalitære regimet i Enkebyen har satt inn ulike tiltak for å få ned folketallet. Dette innebærer blant annet «frivillige» selvmord,

sterilisering og ett-barns-politikk. Ytringsfrihet og bevegelsesfrihet finnes ikke lenger. Og ikke nok med det; stadig flere jenter blir funnet drept eller forsvinner sporeløst, uten at det får oppmerksomhet i media. Stella og noen av jentene hun blir kjent med inne i byen, bestemmer seg for å nøste opp i disse forsvinningssakene. Hvorfor blir så mange borte? Hvorfor er det bare jenter som forsvinner? Og hvem er det som står bak?

Den første boka i serien *Enkebyen*, er fartsfylt, engasjerende og til tider provoserende. Jeg innrømmer at det var noen ting jeg hang meg litt opp i underveis: som at jeg ikke synes navnene på stedene og personene passer sammen. Jeg synes også at hovedpersonen virket litt i overkant naiv til å begynne med, men så fort jeg hadde akseptert dette, ble jeg revet med. Og så må jeg bare få berømme forfatteren for måten han avslutter boka på – for spørre meg, er det lite som kan måle seg med en overraskende slutt!

Jenny Hahn

Hvis du bare var min

Oversatt av Thomas Ingebrigtsen Lem
Gyldendal 2019
Presentert av Maria Balog Meldalen

Lara Jean har en hatteeske med fem kjærlighetsbrev gjemt på rommet sitt. Et kjærlighetsbrev for hver gutt hun har vært forelsket i.

Kjærlighetsbrev som skal rense henne for den uønskede forelskelsen, kjærlighetsbrev som skal få henne til å gå videre, kjærlighetsbrev som aldri skal leses av gutten hun skriver til. Helt til de en dag på mystisk vis blir sendt av gårde og alle Lara Jeans innerste tanker og følelser blir spredt ut i den store verden.

Det høres jo ut som dette er en reinspikka kjærlighetsroman om gutter og forelskelse og sånt, men denne boka handler faktisk mye mer om søskenkjærlighet enn romantisk kjærlighet. For Lara Jean har ikke bare en hatteeske med kjærlighetsbrev, hun har også verdens mest fornuftige og smarte storesøster og verdens mest langsinte og livlige lillesøster. Av alle Lara Jeans relasjoner, så er det forholdet til søstrene som tar aller mest plass, både i livet hennes og i boka.

Jeg har to storebrødre, som jeg er veldig glad i, og jeg har ikke ønsket meg en søster siden barneskolen. Men denne boka gjorde at jeg skulle ønske at jeg hadde en søster, eller egentlig, at Lara Jean var søsteren min. For Lara Jean er hjertevarm, morsom, rar og god, og en det er veldig lett å bli

glad i, akkurat som denne boka!

Dette er også en bok som rommer problemstillinger som å ønske å høre til noen, tørre å være sårbar, å ha en god far og en død mor, og alltid bli tatt for å være en animefigur på Halloween fordi du er halvt koreansk, å vokse opp, å være både avstandsforelska og nærhetsforelska, og å håpe at familien faller litt sammen når du flytter vekk for å gå på college, bare bittelitt.

Det eneste jeg har å utsette på denne boka, er at den kunne gjort litt mer for å rykke i idéen om at det verste en tenåringsjente kan gjøre er å ha sex, eller at det går rykter om at du har det. Men alt i alt er dette en glimrende bok for dem som liker bøker med en passe dose romantikk, familie og vennskap, eller alle som vil lese en bok som rett og slett gjør deg glad.

Nattskift i Nekropolis

Gyldendal 2019
Presentert av Stig Elvis Furset

Vi har alle eit liv. I *Nattskift i Nekropolis* heiter dette livet Max. Han går i niande klasse. Foreldra er skilt. Faren til Max har ein ny familie: Kamilla, kona, og dei to småttisane Thea og Tobias.

Når Max er der, annakvar helg, snakkar faren om at dei skal gjere ting i lag. På skikkeleg. Kanskje fotballtur til England! Men, det blir aldri. Faren må ha tid til familien. Til Kamilla. Som spør om ikkje sønnen skal leggje seg snart.

Mora til Max seier at ho tenkjer best om natta. Då er ho nede i kjellaren. Der stude- rer ho gravplassar nær antikke byar. Såkalte nekropolis. Der nede, saman med alle vin- flaskene, er ho som ein arkeolog, og ikkje ei uføretrygda åleinemor. For det var arkeolog ho skulle bli.

Viss det ikkje var for at Max vart født, så ville det gått slik. Viss det ikkje var for at ho hadde dette livet å ta hand om, så ville ho reist ut. Til spennande land. Viss det ikkje var for Max, så ville ho hatt livet for seg sjølv.

Så då mora oppnår kontakt med ein kjend arkeolog, og han skal holde foredrag på ei utstilling, og inviterer henne, så må ho dra. Max blir med.

Kan eit liv vere eit blendverk? Kva viss li- vet er basert på løgner, som blir stabla oppå kvarandre? Kor stor kan vekta av desse bli, før alt raser, slik at ein til slutt fornektar livet

sjølv? At alt berre er fiksjon. Og at boka om dette livet blir lukka? Mora finner til slutt dei døde sin by.

Kan ein leve eit liv i einsemd? Eit liv kor du blir fortalt at du er i vegen. At du er grun- nen til at andre ikkje får levd. Max finner til slutt dei døde sin by.

Nattskift i Nekropolis er ei mørk bok. Al- lereie på dei første sidene kjente eg på ei snikande uro over tilstanden til mora. Ho er sjuk! Og Max forstår at han til sist ikkje har noko handlingsrom. Det er berre ein utveg.

Skriver Bjørn Ingvaldsen skrekkromanar? Skrekkforfattaren Joe Hill uttalte i eit intervju i New York Times i vår dette: "Nokon trur skrekk handlar om sadisme, om å slenge innvollar på lesaren (...), men den mest verknadsfulle skrekken, den handlar om empati". Det er der vi er med her. Eg har sjeldan hatt så stor medkjensle med ein fiktiv karakter som med Max. Sjølv om det er vondt å lese, har ein ikkje vondt av det.

Ida Larmo

Bow & Arrow

Cappelen Damm 2019
Presentert av Astrid Bonilla

22 år, og ferdig med et par år som student i Oslo. Drømmene og talentene er fremdeles mange. En verden av muligheter ligger klar der ute. Det er bare å ta de første skrittene ut i den. Eller..?

Ida kommer fra bygda. Hun er skikkelig flink til å tegne og male, og søker seg inn på en kunstskole rett utenfor London. Bruddet med kjæresten og foreldrenes nylige skilsmisse henger som en mørk sky over henne. Hun lengter etter å flykte vekk, samtidig som hun sliter med å løsrive seg fra alt som er trygt og kjent i Norge. Hun kommer inn på kunstskolen, men greier ikke å bli lykkelig, sånn som hun kanskje burde ha blitt. Kan hun bare dra når familien hennes går i oppløsning? Er det rart hun føler seg ensom?

14 år senere er hun hjemme på vinterferie hos faren, og i en pappeske i kjelleren finner hun igjen den gamle dagboka si fra året i England. Det er som å bli kasta så langt tilbake i tid at hun nesten kan kjenne luktene.

Ida Larmos *Bow & Arrow* er ei selvbiografisk dagbok i tegneserieform. Historien er sår, ærlig, gjenkjennelig og ikke minst allment tilgjengelig. Tittelen er cockney-slang for «sparrow», eller spurv, og det passer egentlig innmari godt til hvordan hovedpersonen føler seg når hun reiser

alene til England. Kanskje er det ikke så rart at hun konstruerer en slags romantisk virkelighet for å fylle ensomheten og savnet med noe. Som når hun overbeviser seg selv om at det faktisk er Colin Firth hun har truffet på puben, eller når hun tenker at gartneren hun har sett en gang i parken er svaret på alle drømmene hennes.

Jeg elsker måten historien fortelles på, og jeg elsker illustrasjonene. Bare se på forsida – dette er så fint og uttrykksfullt. De fleste illustrasjonene er tegnet med tusj og blyant, men man finner også noen nydelige akvareller innimellom. Én ting jeg synes var spesielt finurlig og elegant i denne boka, er dialogen som utspiller seg mellom den 22-årige Ida og den 36-årige. Det fungerer kjemp godt i tegneserieformat, og jeg kan ikke huske å ha sett noe lignende tidligere. *Bow & Arrow* er vel verdt et bekjentskap, så har du ikke allerede lest den? Gjør det!

Victoria Vargmo og jerntrollet

Cappelen Damm 2019
Presentert av Beate Ranheim

Alexander Løken har skrevet bøkene om *Edvard Frosts ekspedisjoner*, en kritikerrost og prisvinnende serie om 15-årige Edwards opplevelser på 1880-tallet. Victoria Vargmo er 14 år og Edwards barnebarn.

Victoria lever i skogen et sted langt oppi Østerdalen med familien sin og året er 1939. Der lever de tett på og i pakt med naturen. Victorias familie har nemlig vetteblod i årene. Men Victoria drømmer om å reise og om å oppleve verden. Akkurat som Edvard, bestefaren som hun aldri har møtt.

Victoria ønsker seg spenning i livet og en dag får hun nettopp det. Den dagen blir Victoria og moren angrepet i skogen og de blir forsøkt kidnappet. Noen har planer om å føre dem ut av landet og sende dem til Berlin. I Berlin finnes det et forskningsmiljø som er svært interessert i blodet deres, vetteblodet. I 1939 er andre verdenskrig i gang og det tyske krigsmaskineriet trenger nye våpen. Heldigvis slipper Victoria og moren unna dette første angrepet, men de frykter at det vil komme flere.

Edvard Frost har akkurat kommet hjem til Oslo etter 25 år i utlendighet og familien bestemmer at Victoria skal sendes med toget nedover dalen for å skjules hos sin bestefar. Togreisen blir hasardiøs, og hun unngår med et nødscrik å bli fanget på ny. Omsider finner hun frem til bestefarens adresse.

Men det er ikke trygt i Oslo heller for Victoria. For Berlins utsendinger er på sporet og de lar seg ikke stoppe. Victoria og Edvard blir jaget av NS og hirdmenn, og menn med forgreininger til det hemmelighetsfulle Thuleselskapet.

Forlaget anbefaler *Edvard Frosts ekspedisjoner* til unge i alderen 10-14 år, mens de anbefaler *Victoria Vargmo og jerntrollet* til unge fra 9-12 år. Faktisk er boka om Victoria superfinalet til Bokslukerprisen i år. Det er flott, men jeg mener at historien om Victoria fint kan leses av de som er eldre også. Historien er fengende, det er onde nazister og gode hjelpere. Vi blir introdusert for skumle torturredskaper, historiske referanser, hemmelige organisasjoner og vetter og andre vesener fra norsk folketro. Jeg tror historien er helt topp for ungdomsskolen.

Tahere Mafi

Et hav av kjærlighet

Oversatt av Heidi Sævareid
Gyldendal 2019
Presentert av Beate Ranheim

Tahere Mafi er en iransk-amerikansk forfatter og er kjent som forfatter av fantasy- og science fiction. Dette er hennes første roman på norsk og hun skriver selvbiografisk, men det er fiksjon.

Hun har tatt utgangspunkt i egen oppvekst og sier i intervjuer at dette er boka hun alltid har villet skrive, en bok hun har hatt i tankene i mange år. Jeg oppfatter at det er en rød tråd i bøkene hennes: nemlig outsideren som strever med å bli kjent med og akseptere seg selv.

I denne boka forteller hun om Shirin, ei 16 år gammel jente som vokser opp i USA i kjølvannet av 9.11. Shirins familie er muslimer og hun har valgt å bruke hijab. I tida etter 11. september, som i dag, er det nok til å provosere folk. Hennes hverdag preges av nærmest daglig sjikane. Hun opplever også å bli utsatt for vold av fremmede. Familien hennes flytter ofte, og i året som handlingen i romanen utspiller seg har de flyttet tre ganger. Hun er rotløs, de har aldri bodd lenge nok på et sted til at hun har fått venner eller nettverk. Mange av stedene hun har bodd og gått på skole husker hun knapt. Hun har aldri investert i noe eller noen, for de skal alltid flytte videre.

Helt til hun oppdager breakdance. Hun blir med i et dancecrew med bare gutter. Med gutta finner hun fellesskap og en

mulighet til å ta ut både energi og sinne. Og hun blir forelsket i en hvit gutt.

Jeg liker veldig godt hvordan Tahere Mafi skildrer hvordan det kan være å stå i den spagaten. Shirin har en fot i det persiske og en fot i det amerikanske samfunnet. Hun sier at hun innser at hun burde være takknemlig for at hun bor i USA og for alle mulighetene det gir henne. Men likevel, hun har det ikke bra og jeg liker at forfatteren lar henne være sint.

Et hav av kjærlighet er som tittelen antyder en kjærlighetshistorie, og ikke av de enkle. Jeg liker denne historien veldig godt. Tahere Mafi har klart å gjøre Shirins historie til noe mange kjenner seg igjen i. Utfordringene og følelsen hennes av å ikke passe inn har vært vanskelig for unge mennesker uansett når og hvor de vokste opp. Og maken til kjærlighetshistorie har jeg aldri lest før. Jeg tror denne boka kan bli kjær for mange lesere.

Ord som slutter på skap

Vigmostad & Bjørke 2019
Presentert av Beate Ranheim

Å ha kjærlighetsorg er fælt. Nesten alle har opplevd det, og den første store kjærlighetsorgen er kanskje spesielt ille. Det er noe helt nytt, noe uhåndterbart og det føles som det aldri vil gå over.

I denne romanen møter vi ei jente på 18 år som har en noe uvanlig måte å deale med dette første bruddet på. Hun har bodd sammen med kjæresten Aksel, bygdas store sportstalent, i ei lita bygd hvor alle kjenner alle.

Etter bruddet går hun og lengter og venter på at Aksel skal ringe. Det gjør han ikke, det er helt, helt stille fra hans kant. Hun både vil vite og ikke vite hva han gjør. Vite hvem han er sammen med. Vite om hun er blitt byttet ut. Så hun foretar et noe uventet valg. Hun flytter rett og slett inn i klesskapet på soverommet der Aksel bor. Hun tar med seg sekken sin og flytter inn i garderobeskapet. Hun setter seg på gulvet i skapet, midt blant Aksels skittentøy. Hun lukter på klærne hans og venter. Venter på at Aksel skal savne henne og finne henne. Der inne i skapet sitter hun med dagboka si og noterer ord som ender på skap. Idiotskap, vondskap, jævelskap, garderobeskap! Av og til går hun ut av skapet, flytter litt rundt på ting i leiligheten og noterer på handlelista som henger på kjøleskapet: Salami, sjokolade, kanskje pølser. Aksel finner henne ikke og han ser ikke ut

til å savne henne heller. Han har fått seg en ny kjæreste, Marie. Jævla Marie! Marie som er vegetarianer! Marie som skriver soyakjøtt, bønner, linser og salat på handlelista. Marie som har krøller og små kjoler.

Sanne Mathiassen har skrevet ei lita perle av en bok. En roman om den første kjærlighetsorgen ispedd mye humor og absurditet. Akkurat det liker jeg veldig godt, og hun har så absolutt lagt inn sin egen vri. Alt det absurde og humoristiske spiller fint sammen med det såre. Jeg lo høyt flere ganger da jeg leste den. Jeg er også veldig imponert over Sanne Mathiassens språk og skrivestil. Flere av kapitlene vil fungere helt fint som enkeltstående tekster.

Forlaget har på sin nettside satt alder 12-16 år på denne boka, det er jeg ganske uenig i. Jeg tror ikke den passer for 12-åring, jeg ville nok begynt med å gi den til 16-åring og til alle over.

Karen M. McManus

To kan holde på en hemmelighet - hvis en er død

Oversatt av Agnete Øye
Cappelen Damm 2019
Presentert av Beate Ranheim

I fjor gav jeg meg selv forbud mot Netflix og HBO. Jeg så ikke bare en episode eller to, nei - det ble tre-fire-fem i slengen. Jeg var helt hekta. Det ble jeg også av denne romanen.

Ellery og tvillingbroren Ezra flytter hjem til bestemoren. Der skal de bo i en periode mens moren deres er på et behandlingssenter. De flytter fra urbane Los Angeles til Echo Ridge, en liten småby på andre siden av landet, og skal bo hos bestemoren som de ikke kjenner. Moren deres flyttet hjemmefra tidlig og har knapt vært tilbake. Tvillingene har aldri vært i morens barndomshjem eller besøkt stedet hun vokste opp. Men de har hørt mye om stedet. De har selvsagt hørt om drapet på skoleballets dronning, den blonde og vakre Lacey.

Hun ble funnet kvalt i byens fornøylespark for fem år siden. Saken vakte stor oppmerksomhet og det ble laget en TV-dokumentar om drapet. Flere år før det forsvant morens tvillingsøster. Hun var også ung og blond, og ble sist sett på skoleballtet. Hun var 17 år da hun forsvant og ingen vet hva som skjedde med henne. Eller - det er selvsagt noen som vet. Det er noen som har en hemmelighet.

Omtrent samtidig med at tvillingene ankommer, begynner noen å male beskjeder rundt om på godt synlige vegger i Echo

Ridge. Jeg er tilbake! Står det på en. Bare vent til skoleballtet! Står det på en annen. Frykten for at morderen er tilbake brer seg i hele lokalsamfunnet.

Ellery er svært interessert i kriminalhistorier fra virkeligheten, og nå har hun havnet midt i et ormebol av hemmeligheter og mistenkelige personer. Hun innleder sin egen etterforskning og havner selv i stor, stor fare.

Romanen veksler mellom to fortellerstemmer. Den ene er Ellery, som er ny på stedet og ikke kjenner noen i byen. Den andre er Malcolm. Han er født og oppvokst her, og kjenner alle. Storebroren hans var mistenkt for drapet på Lacey for fem år siden.

Denne boka minner meg om TV-serier og filmer som jeg har sett, men den har likevel noe helt eget. Forfatteren klarer å holde spenningen oppe hele veien. Med hver karakter som introduseres tenkte jeg: Aha! Jeg tror flere ganger at jeg har klart å nøste opp saken, men hun klarer likevel å overraske meg når løsningen blir presentert.

Third Culture Kids

Cappelen Damm 2019
Presentert av Maria Balog Meldalen

Dette er en bok det virkelig er etterspørsel etter. Da boken kom til biblioteket mitt og jeg ville lese den, oppdaget jeg at det var lang liste med reserveringer på den, og jeg måtte pent vente.

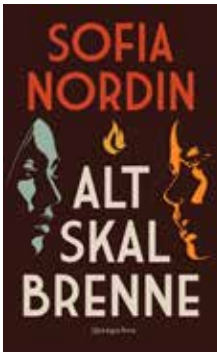
Ryktene skal også ha det til at *Third Culture Kids* er i sitt andre opplag akkurat nå, så det er ikke tvil om at dette er en bok mange vil ha. *Third Culture Kids* er rett og slett noe så nytt og uvanlig som en antologi med historier fra en virkelighet jeg ikke kjenner. Her har redaktør Aon Raza Naqvi samlet personlige historier til folk som har vokst opp i kryssning mellom flere kulturer.

Her får vi høre om å ha for norsk aksent på foreldrenes språk, og samtidig ikke snakke godt nok norsk for klassekamerater. Om å slå tilbake både metaforisk og bokstavelig. Om å finne noen man kan være annerledes sammen med. Om å forstå hvor mye du egentlig har lengtet etter dette når du endelig ser noen på TV som ser ut som deg. Om å få ut frustrasjon i et flip på et skateboard. Om å måtte rettferdiggjøre din eksistens i en passkontroll. Om å få soundtracket i hverdagen fra MTV, og å danse på hustak i Marokko hver sommer. Om å bli avbrutt midt i beskrivelsen av hjembygdas vakre fjell med spørsmålet: ja, men hvor kommer du egentlig fra?

ture Kids er at her får personene fortelle sine egne historier, på sine premisser. De får trekke ut det som er viktig for dem, komme med sin unike innsikt, og de får gjøre det med sin egen form, som dikt, prosa, tegneserie eller billedkunst. Alle historiene blir til en mosaikk, som sammen maler et bilde av hvordan det er å stå med beina i en, to, tre, mange kulturer, og hvordan man til syvende sist skaper sin egen identitet.

Dette er ikke en bok til meg, men jeg er utrolig heldig som får lov til å lese den likevel. Fordi mosaikken av historier er et vindu til en virkelighet jeg ikke kjenner. Men aller viktigst: for veldig mange vil den være et speil som de kan få reflektere sin egen historie inn i.

Noe av det som er spesielt med *Third Cul-*

Sofia Nordin

Alt skal brenne

Oversatt av Lene Stokseth
Mangschou 2019
Presentert av Andreas Kjøde

Hovedpersonen Agnes, og bestevenninnen Minna er de lokale klimaheltene i en liten by i Sverige.

De er tøffe og kule, har sterke meninger, ikke bare om klimaet, men feminisme, likestilling og dyrevelferd. Dette er jenter som tør å si ifra, som har bein i nesen. De går begge med dreads.

I denne duoen er det Minna som drar det lengst. Agnes er alltid litt i hennes skygge, men hun trives med det. Agnes er også på mange måter Minna sin hobby-terapeut. For selv om Minna en dag kan stå på barrikaden dynket i jukseblod og feire en vellykket aksjon etterpå, kan hun også synke dypt inn i et dystert mørke. Dette er ikke vanlige nedturer som de fleste tenåringer har. Det er mye mer alvorlig enn det. Men Agnes er alltid der og hjelper bestevenninnen sin, uansett hva.

Det går så langt at Minna prøver å ta sitt eget liv. Etter selvmordsforsøket blir hun utredet for borderline personlighetsforstyrrelse og bipolar lidelse. Psykiske problemer er et viktig tema i denne boka. Via Agnes tar den også grundig for seg hvordan det er å være pårørende, og hvor vanskelig det kan være.

Etter en periode med medisiner og tett psykiatrisk oppfølging går det bedre

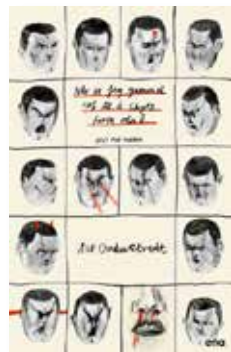
med Minna. Alt ser ut til å stabilisere seg og livet går videre som før, bare med mindre nedturer. Men, det fører også til mindre oppturer. Minna føler veldig på at selv om medisinene hjelper henne, tar de noe fra henne også. Noe av gløden, det som gjorde henne unik og som hjalp henne i klimakampen.

Derfor velger hun å slutte å ta medisiner. Etter en stund velger hun også å slutte å gå til psykolog. Hun nekter til og med å ta imot hjelp fra Agnes. Da går det dårlig, veldig dårlig. Agnes blir fortvilet, for det er virkelig ikke lett å hjelpe noen som ikke vil ha hjelp. Og når det til slutt går så galt som det kan gå, så er det heller ikke lett å leve med seg selv etterpå.

Når er jeg gammel nok til å skyte faren min? | Følg med nå

Cappelen Damm 2019
Presentert av Maria Balog Meldalen

Åse Ombustvedt har skrevet en diktsamling der hvert dikt er en ny flik av en grå virkelighet, og sammen danner diktene en fortelling.

En del av diktene kan ikke stå på egne ben alene. Men sammen er de kraftfulle. Ombustvedt får plass til mye raseri, smerte og sårbarhet med få og enkle ord. Illustrasjonene i boka er fine og forferdelige. De viser en gutt som er både sårbar og hard, og en far som er stor hjemme og liten ute. *Når er jeg gammel nok til å skyte faren min?* passer for alle som har kjent, eller kjenner noen som har kjent på hvordan det kjennes ut når noen tar hardt grep om haka di når dere er på butikken fordi du ikke så dem inn i øya når du snakket med dem.

Trygve Skaug er en visesanger og instagrampoet som har skrevet en ganske annerledes diktsamling for ungdom. I *Følg med nå* har han samlet dikt for ungdom som er både lette og dype, morsomme og triste. De handler om kropp, framtid, kjærlighet, foreldre, skole, psykiske problemer, grenser, alt mulig. Jeg satt og leste dem og tenkte for meg selv: er ikke dette litt vel lettvindt? Men så tok jeg en pause, så opp fra boka og kjente at hjertet mitt var blitt lettere. Jeg mener, det er jo en grunn

til at diktene hans havner på kaffekopper og t-skjorter! Ja, det kan være enkelt. Ja, det kan være banalt. Men livet er banalt! Dette er dikt som løfter hjertet og setter mot i folk. *Følg med nå* passer for de som skal prøve å finne sin plass i seg selv og i verden, eller for de som trenger en oppmuntring.

At disse to skulle komme ut samtidig er etter min mening helt perfekt, for disse to diktsamlingene passer sammen som hånd i hanske. Der Åse Ombustvedt bruker hammer og meisel på hjertet ditt, der hvert dikt er et kakk som åpner det opp, men ikke uten at det gjør vondt, er det Trygve Skaug som etterpå kan gi deg kraft og mot til å gå ut og bruke hammer og meisel på verden.

Ingelin Røsland

OMG

Samlaget 2019
Presentert av Stig Elvis Furset

Ein vital villstyring av ein villkatt! Det er ein karakteristikk som passar på Maria i Ingelin Røslands *OMG*. For Maria er hemningslaus og total. Ho er kortlunta. Ho sparkar og slår. Ho snakkar rått.

Eller “snakkar pervo”, som ho kallar det. Ho er festglad. Ho drikker sprit rett frå flaska dersom nokon byr henne. Ho går i front for gjengen ho er med i, og agerer som ram-bukk når dei kræsjar klassevenninna Hanne sin filmkveld. Ho fører an når dei gjer han om til eit party med dansing på bord, og rå sex på eit soverom med kjærasten Dominic. Han som børnar rundt med BMW, kallar henne for “baby”, og blir kåt på den hissige Maria. Han er tjue. Ho er femten.

Men mindre enn to døgn etter festen er Maria på ein heilt anna plass. Utan mobil! På ei øy! På lysmesse! I ei kyrkje! Kor det i tillegg til kyrkja, er sju bedehus! Maria er sendt på rehabilitering. Ikkje til nokon institusjon. Men til noko enno verre. Til bestemora. Som er streng på både moral og religion. Ho toler ikkje banning. Og veit å setje makt ved grensene.

Men då ho dultar borti Maria under messa, peikar opp mot alteret, der ein gut spelar piano til korsongen, og kviskrar at det er sonen til presten, så bannar Maria likevel. Inni seg. For ein idè kjem deisande ned i tankane hennar, og finn seg fint til rette inni det opprørske mørkret ho deggar for. Kan ho

greie å få dette dydsmønsteret over på si side? Kan ho forføre sonen til presten?

På dette punktet i boka, så trudde eg det gjekk i retning av ei “femme fatale”-forteljing med Maria som ei djevlesk fristarinne. Men eg burde sett nærare på omslaget. Det er ikkje mykje “noir”-litterært over det. Så eg skal ikkje klage over at *OMG* ikkje er eit eple, når ho er ei pære.

For Ingelin Røsland skriv med innsikt om jenter som er tøffe på utsida, og sårbare innanfor. Den fysiske dragninga som Maria har til både badboy Dominic og prestesonen Johannes er til dømes godt skildra. Men Røsland gjer også eit nybrottsarbeid i *OMG*. Ho skildrar eit kristent miljø, attpåtil i det vestlandske bedehuset, utan at det er mørkemenn der. Berre det er utruleg å ha vore vitne til.

Harpa

Aschehoug 2019
Presentert av Maria Balog Meldalen

Jeg hadde ikke tenkt å lese denne boka her i det hele tatt, men når jeg så den skumle forsida, da kunne jeg rett og slett ikke la være! Og det forsida lover, oppfyller boka til det fulle!

For A. Audhild Solberg sparer ikke på kruttet! Her får du opprevne struper, gamle sagn, avkuttete hender, malerier av kvinner som døde, (eller kanskje ikke?). Med andre ord: alt som er blodig og gøy!

Introen til denne boka er perfekt til å sende grøssninger nedover ryggen: Vi får vite at i den lille bygda i skogen er to personer døde, en ligger i koma, og en person har akkurat blitt fraktet til sykehus. Så rykker vi tre dager tilbake i tid, og blir introdusert for fire ungdommer. Aller først blir vi kjent med Agnes, som er på høstferie på gården moren hennes kommer fra. Hun har ikke vært der på mange år. Ikke siden hun så noe i skogen. Noe som sto på to bein, men ikke var helt menneskelig. Så blir vi kjent med fetteren hennes Sindre, bestevennen hans Ben, og Tyra, som bor i skogen med faren sin, langt unna alle andre folk. Ingen av disse fire ungdommene vil være den samme når de tre dagene er omme.

I tillegg til skumle skapninger gir Solberg oss også en god dose vennskap, romantikk og mindreverdigheitskomplekser. Først og fremst er dette en bok som er nesten uli-

delig spennende. Hele tida tar historien nye vendinger, og Audhild Solberg kan virkelig kunsten å holde en leser på tærne! Men det er ikke sånn at jeg syntes denne boka var noe skummel altså. Det var ikke sånn at jeg måtte slutte å lese den fordi jeg var alene hjemme og det var mørkt ute. Absolutt ikke! Nå skal det sies at jeg kanskje er litt lettskremt, for etter å ha lest *De dødes tjern* på ungdomsskolen, badet jeg ikke ute på et år.

Så hvis du kjenner en eller annen frisk og sunn ungdom, som liker å være ute i skog og mark: gi hen denne boka, så blir det lenge til neste skogstur!

Audhild Solberg

Den svartkledde jenta

Samlaget 2019
Presentert av Andreas Kjøde

Jeg kan ikke huske å noensinne ha blitt så opprørt og sint over å ha lest en bok.

Hanna lever i en illusjon om at hun har en kjæreste. Det er i hvert fall det boka kaller Leo, muligens som et grep for å ikke røpe alt med en gang. For på starten trodde jeg bare at Leo var verdens verste kjæreste. Så forsto jeg at han var et monster. Det som er så opprørende med dette er at monstre som Leo finnes overalt rundt oss. De er ekte og det er ikke en spøk. Det er ikke morsomt i det hele tatt, det er bare helt forferdelig.

I det siste har det vært mange rettsaker der monstre som Leo har blitt dømt. De har blitt dømt for serieovergrep. Gjerne en kombinasjon av nettovergrep og fysiske seksuelle overgrep. Det ville ikke overrasket meg om Audhild Solberg har brukt disse monstrene som inspirasjon da hun skrev denne boka, og skapte karakteren Leo.

For første gang Leo voldtok Hanna filmet han det på en måte som ikke avslører at han er voldtektsmannen. Nå er hun fanget i et fengsel av serievoldtekter, og hun vet at hvis hun slutter å la Leo begå overgrep på henne, vil denne videoen bli spredd i sosiale medier til alle hun kjenner, og være lagret på nettet for alltid.

Dette er en grøsser med rot i virkeligheten, og den var vond å lese. Samtidig mener jeg at det er riktig av forfatteren å skrive denne boka. Nettopp for å sette lys på et virkelig problem og ekte monstre.

Så spør du deg kanskje om en bok som denne kan ende godt? Svaret er jo åpenbart. Nei. Denne boka ender ikke godt, det er heller ikke min oppgave her å fortelle dere hvordan boka ender. Men for Hanna vil livet for alltid være skilt i to, før og etter at hun møtte Leo.

NIMONA

Oversatt Hilde Stubhaug
Gyldendal 2019
Presentert av Stig Elvis Furset

Teikneserien *Nimona* av Noelle Stevenson er verkeleg noko for seg sjølv. De ser dei tre hovudkarakterane på framsida. Lord Ballister Bekhjerte, Ambrosius Gyldenlem. Og: Nimona. Ho står i midten.

Han til høgre, han i riddarrustningen, er Lord Ballister Bekhjerte. Svart hår. Bistert oppsyn. Han er skurken. Som ridddar har han gitt seg sjølv eitt oppdrag: Nedkjempe Ambrosius Gyldenlem, som står til venstre. Gyldenlem var også ridddar og helt ved “Institusjonen for lov og orden og helteri”. Institusjonen som skal sørge for at reglar blir fulgt.

Men etter ei sverdkampturnering som Bekhjerte vann, var Gyldenlem dårleg tapar, og hogg av handa til Bekhjerte. Institusjonen hadde ikkje bruk for nokon einarma helt, så Bekhjerte vart utstøytt. Han har med andre ord god grunn til å vere sur. For å komplisere forholdet deira litt til, blir det hinta om at Bekhjerte og Gyldenlem hadde eit kjærleiksforhold.

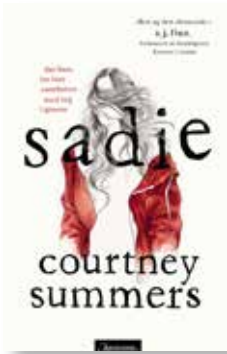
Inn på denne arenaen for rivalisering og kamp kjem så hamskiftaren Nimona! Ein dag står ho berre framfor Bekhjerte si dør, bankar på, og ber om å få vere sidekicken hans. Ho er ei jente med ei i beste fall uklar fortid. Kor sant er det at ho kom over ei trollkjerring som hadde falt ned i ei grøft, gav henne hamskiftarevner, slik at Nimona vart til ein drage, som hjalp trollkjerringa opp derifrå? Dessutan er Nimona impulsiv. Im-

pulsiv og hamskifte er to eigenskapar som ikkje går så godt i lag.

Kaos skjer!

Viss ein vil kan ein sikkert finne ei djupare meining her. Om å godta kroppen din. Om teknologiens skapande og øydeleggjande kraft. Men det er deilig avslappande å gå inn i eit univers kor det meste er på skøy også! Det ser ut som Stevenson har konkludert med at plot, det er for feigingar! Godt då at for oss som lesarar funkardet som berre det å la oss rive med av Nimona sine ville innfall. Alt gjort med liksomusklydig mimikk frå ein karakter som er sterkare enn ho har godt av.

Noelle Stevenson publiserte *Nimona* først som ein web-serie. Det er nok ei forklaring på den episodiske handlinga. I 2015 kom den ut i bokform. Den vart nominert til fantasypriisen Ebula Award, teikneserieprisen Eisner Award og var finalist i kategorien beste ungdomsbok i National Book Award.

Courtney Summer

Sadie

Oversatt av Eli-Ann Tandberg
Aschehoug
Presentert av Maria Balog Meldalen

Sadie er ei jente som har det meste mot seg: Hun bor i en campingvogn, har lite penger, har en stemme som bare flyter når hun er alene og en mor som var mest opptatt av menn og rus før hun forsvant.

Men Sadie har også en lillebestemor som forsøker å passe på henne, og en lillesøster, som er den eneste som gir livet hennes mening. Men den lillesøsteren er drept, og ingen er dømt for det. Så Sadie gjør det eneste hun føler hun kan gjøre. Hun drar ut for å finne ham hun er overbevist om er drapsmannen. Men vil det ende med to døde jenter istedenfor én?

Historien til Sadie og søsteren blir fortalt fra to forskjellige vinkler i vekslende kapitler. Vi får høre historien fra Sadie selv, fra da hun setter ut på reisen sin. Disse kapitlene er skrevet som vanlig prosa. Den andre vinkelen får vi fra en true crime-podcast som lages om Sadie og søsteren hennes. Disse kapitlene er satt opp som manuskriptet til podcasten, og man bør være en litt øvet leser for å følge disse.

I true crime bruker man grep kjent fra fiksjonen for å gjøre virkeligheten til en god historie. I *Sadie* snus dette enda en gang med en fiksjonell true crime-historie. Dette gjør at vi kommer på baksiden av disse gode historiene, og ser de levende og lidende menneskene bak: En god historie

for oss er noen andres ekte liv.

Det som gjør at jeg liker denne boka så godt, er jo så klart at dette er utrolig spennende, en thriller i ordets rette forstand. Mens jeg leste den ble det så intenst noen ganger at det føltes som jeg ikke fikk puste, og jeg måtte bokstavelig talt holde meg fast

Men aller mest er det hovedpersonen Sadie som sitter igjen i meg etterpå. Dette er ei jente som verden aldri gav en sjanse. Men Sadie har en enorm kraft i seg. Først en kraft som gjør at hun gjør absolutt alt for at lillesøsteren skal ha det bra. Så en kraft som gjør at hun gjør alt for å hevne lillesøsteren, og for å vise at det ikke bare er de brutale kreftene i verden som Sadie bør være redd for, de bør også være redd for henne!

Alt jeg skylder deg er juling

Gyldendal 2019
Presentert av Andreas Kjøde

Herman er sint. Han har et sinne som har festet seg til sjelen hans, et sinne som vibrerer inne fra hver eneste celle i kroppen. Et sinne som må få utløp.

Derfor vandrer han gatelangs om natten i helgene. Når han kommer hjem, har han ofte blodige knoker og blåmerker. Men Herman har en kode, han banker bare de som fortjener det. De som er frekke, de som dulter borti ham, aller helst de som slår tilbake.

Sinnet til Herman har et opphav. Faren til Herman er også en sint mann, og det sinnet gikk ut over moren hans. Han har ikke tall på hvor mange ganger han har sett faren banke opp moren. Heldigvis bor ikke de sammen lenger, men noen sår er for dype til å leges. Og en dag skal Herman ta hevn, da skal faren få kjenne hvordan det er å være på den andre siden av knyttneven.

Herman er den type gutt ingen jente burde rote seg borti. Han er dårlige nyheter, det kan alle se på en mils avstand. Så møter han Silje. Silje er på en måte den kvinnelige versjonen av Herman. Den type jente ingen gutter burde rote seg borti, som er utrolig spennende, aldri kjedelig, men som bare bringer med seg ødelegelse.

Når Herman møter Silje er det som om

to stjerner kolliderer. To flammende baller som krasjer inn i hverandre med et brak. Herman trenger noen å slå. Silje har en liste over folk som fortjener å bli slått. Silje har opplevd noe forferdelig. Hun har blitt misbrukt av naboen. Etter det har hun vært i gruppeterapi, med andre som har opplevd noe lignende. Av dem, og deres kjente har hun fått denne listen, listen over overgripere. Herman og Silje drar ut på oppdrag. De har ingen planer, bortsett fra å banke opp så mange som mulig før de blir tatt. Dette kommer ikke til å ende bra.

Matthew Syed

Du er super

Oversatt av Rune R. Moen
Fontini 2019
Presentert av Astrid Bonilla

Hvis jeg bare skulle anbefalt ei eneste bok av de jeg har lest i år, så er det denne: *Du er super : sånn får du til (nesten) alt du har lyst til.*

Dette er boka for alle de flinke jentene som får toppkarakterer, men fremdeles ikke synes de er gode nok. Dette er boka for dem som unngår å prøve noe nytt, fordi de er overbevist om at de aldri vil klare det uansett. Dette er boka for dem som tror naturtalent er noe som er medfødt, og for dem som har slått seg til ro med at hjernen deres bare ikke fikser matte. Dette er også boka for dem som har drømmer de lurer på hvordan de skal klare å realisere.

Forfatteren bak årets kanskje nyttigste fagbok for ungdom, Matthew Syed, er journalist og tidligere OL-deltaker. (I bordtennis, hvis det var noen som lurte på det). Da han vokste opp, hadde ikke foreldrene råd til å kjøpe lekre ting til ham eller gi ham en dyr utdanning. Men de ga ham noe mye mer verdifullt: troen på seg selv. For som faren hans alltid pleide å si: «det gjør ikke noe om du mislykkes, men du bør alltid gjøre et forsøk!»

Med dette i bagasjen, påstår forfatteren at hvem som helst kan bli flink til nesten hva som helst man har lyst til. Gå-på-vilje, tålmodighet og selvtillit kan hjelpe på mange områder i livet, enten det handler

om sport, skole, vennskap eller hobbyer. Han ønsker å vise unge mennesker at det ikke er noen grunn til å la seg fange av dårlig selvtillit eller feil tanker om seg selv. Tankesett har faktisk veldig mye å si! Dette formidler han på en måte jeg tror ungdom kan forstå, og gir konkrete tips til hvordan man kan endre fastlåste tanker for få det best mulig med seg selv.

Jeg må bare få poengtere at Matthew Syed skriver utrolig engasjerende og med en herlig humoristisk snert. Han skriver om motivasjon og hjerneforskning, og relaterer det til episoder fra sitt eget liv. Han viser også hvordan superstjerner og suksessfulle gründere har feilet før de nådde toppen, og hva de har lært av det. *Du er super* er en pageturner av ei fagbok, den er illustrert og lett å lese. Ja, og så må du regne med å få skikkelig, skikkelig lyst til å spille bordtennis etter å ha lest den ferdig!

Fortellinger fra indre by

Oversatt av Hilde Matre Larsen
Cappellen Damm 2019
Presentert av Astrid Bonilla

«Vi plukket spekkhuggeren ut av havet og plasserte den på himmelen. Den var bare så vakker der oppe, så inspirerende. Men ropene fra moren opphørte aldri.»

”Fra et kaldt og fremmed hav penetrerte den subsoniske bølgelengden hennes alt av betong, stål og storbyskrål, gjenlød gjennom piper og kloakk, holdt oss våkne hele natten og knuste hjertene våre. Vi visste at vi hadde gjort noe utilgivelig. Vi lovet å rette det opp. Men så mange år har gått nå, og spekkhuggeren er fortsatt på himmelen. Vi vet bare ikke hvordan vi skal få den ned” (s. 157).

Dette utdraget er hentet fra Shaun Tans nyeste verk, *Fortellinger fra indre by*. Boka inneholder 25 illustrerte, korte og surrealistiske historier med fantastiske elementer som handler om hvordan dyr og mennesker lever i en sameksistens. Historiene handler om kjærligheten til dyr og om ødeleggelsene vi utsetter dem for. De handler om dyrevelferd, kapitalisme, klima, økologi og om menneskelighet.

Vi får lese om krokodiller som bor i 88. etasje i en skyskraper, med menneskelige kontorister i etasjen over og under, og som ikke aner at de lever side om side med krokodiller. Vi får bli med barn utstyrt med fiskestenger, agn og heliumsballonger opp på toppen av blokkene for å fiske måne-

fisk i himmelen. Vi får også se hva som skjer når bjørnene blir i stand til å snakke gjennom advokater, og reiser et gruppesøksmål av episke proporsjoner mot hele menneskeheten.

Det er noe drømmeaktig, forunderlig og poetisk over historiene og illustrasjonene til Shaun Tan som fascinerer meg stort. Det er som om han tar meg med til ukjente steder, som samtidig har noe kjent ved seg. Jeg blir nødt til å stoppe opp, jeg må observere og prøve å forstå hvordan ting henger sammen. Det er ikke alt jeg forstår, men det kan jeg fint leve med.

Fortellinger fra indre by er ei annerledes og vakker bok, som kanskje vil appellere mest til drømmerne blant oss. Til dem som liker å lese bilder, og ikke lar seg skremme av et avansert litterært språk. Til dem som aldri blir trøtte av å se verden på nye måter og til dem som tåler å lese sakte. Jeg håper boka finner veien til disse leserne, for da vil den kunne gi dem en leseopplevelse langt utover det vanlige.

Øystein Samson Tjentland

Utegyim i minusgrader

Fair forlag 2019
Presentert av Andreas Kjøde

Dette er en debut skrevet av Øystein Samson Tjentland. Han er lektor på en videregående skole. Boka bærer preg av at forfatteren jobber med ungdom.

Det mest alvorlige som skjer her er at foreldrene til hovedpersonen Paul Richards blir skilt. Det tar han ikke særlig tungt, men det har noen konsekvenser. Han flytter fra Oslo til en ny mellomstor by med moren sin, og faren flytter tilbake til Tromøya utenfor Arendal som han kommer fra. Siden moren er engelsk og Paul har to morsmål, er det en del språkblanding. Det er mye norsk, en del engelsk og en del ungdommelig sjargong. Dette klarer Tjentland å kombinere på en god og forståelig måte, noe som er veldig imponerende.

Tidligere har jeg snakket om generasjon prestasjon, og Paul er også en som føler at han ikke klarer å prestere. Han føler seg gjennomsnittlig god i alt. Det være seg skole, fotball eller Fifa. Til og med bakgrunnen hans som halvt engelsk bryr ingen seg om. Han er heller ikke noe spesielt kjekk med sitt helt forglemmelige utseende. Paul filosoferer og fantaserer en god del. Han er for eksempel overbevist om at hvis han hadde vokst opp i Nazi-Tyskland, ville han marsjert midt i SS-flokken uten at noen kunne navnet hans, eller de ville stilt han for krigsrett når krigen var over.

På en eller annen måte klarer denne gjennomsnittlige fyren å vandre inn i nærradioens lokaler og han blir med på noe så spesielt som en sjekkekonskurranse. Over radio. I tillegg vinner han og blir sendt videre til finalen som skal være i London på slutten av skoleåret.

Det skoleåret er det forfatteren tar leseren gjennom, et helt vanlig skoleår, for en helt vanlig tenåringsgutt. På grunn av det kule språket og Paul sine svært underholdende tanker, blir det aldri kjedelig. Tjentland tar oss gjennom vennskap, fester og forelskelser. På en av disse festene ber CIA, den peneste dama i klassen, Paul ut på en date. For å gjøre det enkelt kommer jeg til å fortsette å kalle henne det. Mitt høydepunkt i denne boka er når CIA kysser Paul på slutten av daten. Det viser seg at Paul har skills. Skills med damer. En skill det er verdt å ha.

Slutten av denne boka er når Paul er alene i London i en uke i forbindelse med sjekkekonskurranse over radio. Her skal jeg ikke avsløre noen ting, bortsett fra at det blir langt fra en vanlig uke for Paul og de han møter.

Isla Bonita

Samlaget 2019
Presentert av Astrid Bonilla

Den superstreite 16-åringen Carlo fra Haugesund, blir litt motvillig med mora si på sydenferie til Kanariøyene. Utenom skoleferien. Carlo bekymrer seg for å skulle krysse 10%-grensa for fravær.

Han irriterer seg over at mora antakeligvis ville satt større pris på om han kom hjem med en sixpack med øl enn en sekser på tentamen. Den eksentriske kunstnermora synes at sønnen heller burde begynne å leve litt!

Reisemålet er den fiktive øya Isla Bonita. Øya har alt som hører med til en sydenferie - sol og varme, behagelig badetemperatur, sand som fester seg til solkremen, souvenirbutikker fulle av juggel og et titalls barer som tiltrekker seg tørste turister. I anledning fullmånefesten overstrømmes øya av hippier, i tillegg til høylytte britiske hooligans, noen tyskere og skandinaver. Den første Carlo legger merke til når han går av båten, er ei blendende vakker jente i grønn kjole. Julieta. Hun er sprudlende og danser barbeint på kaia til lyden av bongotrommer. Carlo blir veldig betatt av denne mystiske jenta, men jo oftere han treffer henne, jo sikrere blir han på at det er noe som ikke stemmer med det hun forteller. Og det er flere ting som skurrer på Isla Bonita. Jeg nevner bare tyskeren i sandgropa bortenfor nudiststranda, kun ikledd et speilreflekskamera med tidenes største

teleobjektiv. Og dama som jogger frem og tilbake på stranda hele tiden, og smiler bredt til Carlo hver gang hun passerer. Og hva er det med politimannen som gjør at han er mer interessert i å snakke om fotball på telefonen, enn å betjene skranken? Det stopper heller ikke med dette, for en dag drar mora Carlo med seg til et lurvete hotell, og med tårer i øynene forteller hun at der oppe på rom 204, begynte livet hans for 17 år siden i en akt av lidenskap og kjærlighet.

Terje Torkildsens siste roman, *Isla Bonita*, er ei bok man sluker. Den ytre handlingen er preget av driv og stor spenning, men samtidig synes jeg han balanserer dette og hovedpersonens indre opplevelser og refleksjoner på en fin og troverdig måte. Torkildsen har tidligere sagt at han har en ambisjon om å skrive for dem som ikke liker å lese, og etter min mening må *Isla Bonita* være en riktig så god søknad. Inntil videre krysser jeg fingrene for at det kommer en oppfølger!

Elin Victoria Unstad

Brådypt

Cappelen Damm 201
Presentert av Beate Ranheim

Det er bare hallusinasjoner. Det kan skje etter en slik ulykke du var utsatt for. Pillene kan ha bivirkninger. Ingen holder øye med deg. Du bare innbiller deg ting igjen, Vilja. Det har jo skjedd før.

Før trivdes Vilja i vann. Hun var som en fisk i vannet, og hun var en god svømmer. Hun var så god at hun fikk bildet sitt i *Dagbladet* og hun ble omtalt som et stort talent. Da søsteren hennes, Rikke viste nettsaken til familien ble moren forbanna. Hun ringte avisa og saken ble fjernet. Viljas mor er skeptisk til sosiale medier. Døtrene måtte krangle lenge for å få lov til å ha Facebook-kontoer.

Nå er Vilja redd vann. For tre måneder siden var hun i en drukningsulykke. Hun døde, hjertet sluttet å slå. I 23 minutter sto hjertet hennes stille. Ambulansepersonalet klarte heldigvis å bringe henne tilbake. Da hun våknet på sykehuset var hun redd, skikkelig redd og fikk stadige panikkanfall der hun ikke klarte å puste. Hun husket ingenting. Hun fikk hjelp av psykiater og medisiner, og hun ble bedt om å ta tiden til hjelp. Men hun er fortsatt redd vannet.

En natt, tre måneder etter ulykken, sniker en skikkelse seg inn på rommet hennes. Noe blir presset mot munnen hennes og hun kjenner en sprøytespiss i armen.

Dagen etter våkner hun i pysjen nede

ved vannkanten. Hun er forvirra og forferdelig redd. Ingen har lagt merke til at hun har vært borte, ingen har savnet henne. Familien hennes antok at hun hadde gått tidlig til skolen da de fant sengen hennes tom. Vilja begynner å lure på om hun har blitt gal.

Elin Victoria Unstad har komponert en skikkelig spennende psykologisk thriller. Hun bruker grepet med å hoppe frem og tilbake i tid for å kunne vise leseren hvor forvirrende Viljas opplevelser er. Det forvirrer også leseren og det fungerer godt synes jeg.

Jeg har fundert litt over at jeg nokså tidlig forsto hva som var løsningen. Det er ganske mange ledetråder som gir leseren svaret. Så slo det meg at jeg har lest utrolig mye og har opparbeidet meg en kompetanse. For en ung leser, og kanskje for andre lesere også, tror jeg historien er virkelig spennende. Og noen ganger kan det være en leseglede i seg selv, en karamell man kan suge på, det at leseren gjennomskuer plottet.

Stillheten etterpå

Gyldendal 2019
Presentert av Beate Ranheim

Tenk deg første skoledag på videregående, du ser deg rundt og kjenner ingen. Da kan du kan være den du vil være - den du egentlig er. Ingen som kan avsløre deg eller korrigere historiene dine.

De to fortellerne begynner begge på ny skole, Ada som begynner i første klasse på videregående og Odd Erik, som er nyutdannet og blir Adas klasseforstander.

Ada har store planer for det kommende skoleåret. Her er det ingen som kjenner henne, ingen som har hørt om henne. Ny skole betyr nye mennesker og et nytt liv. Hun griper begjærlig sjansen til å presentere sitt nye jeg. Nå skal hun bli ei som står opp for andre, ei som ikke tolerer urettferdighet og mobbing. Vi skjønner at hun har hatt det tøft på skolen før. Likevel, hun scanner de andre i klassen, vurderer dem og putter dem inn i systemet hvor populariteten rangeres. Og ser seg ut hvem som er de populære, hvilken gjeng hun vil komme inn i. Ada er en interessant karakter. Hun vil det gode, men strever med å leve opp til den personen hun vil være.

Læreren Odd-Erik har også store forhåpninger. Nyutdannet og stolt skal han tre inn i yrkeslivet. Han ønsker å gjøre en stor forskjell i elevens liv. Fra skoleåret starter og frem til begynnelsen av desember følger vi de to. Det blir ganske raskt klart at dette ikke går veien for noen av dem.

Ada begynner etter hvert å svikte sine nye prinsipper når hun får innpass hos de populære i klassen, og Odd-Erik fremstår som en tragikomisk figur. Han minner litt om Elling fra Ingvar Ambjørnsens bøker. Han er virkelig ikke klar for oppgaven. Han forsøker å nå elevene og bli kompis med dem på måter som får meg til å vri meg på stolen. Han klarer ikke å håndtere de 27 elevene, ei heller klarer han å håndheve regler.

På fire måneder, fra skolestart og frem mot jul, eskalerer det hele. Ingen ser ut til å kunne eller ville stoppe det. 2. desember ender det hele med forferdelse.

Stillheten etterpå av Helene Uri er en vri på romanene som er kommet i etterkant av #me too-tida. Den er verdt å få med seg. Det er en historie som sitter i lenge. Det er som å se en førerløs bil på vei inn i en menneskemengde. Du skjønner at dette kommer til å ende ille.

NOTATER

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

NOTATER

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

Buskerud fylkesbibliotek

Grønland 58

3045 DRAMMEN

www.buskerud.fylkesbibl.no